

Remissyttrande avseende motion- Elevhälsa online

(20KS435)

Bakgrund:

Helen Lindbäck (KD) har till kommunfullmäktige väckt en motion om att elevhälsan i Piteå kommun ska införa "Elevhälsa online" likt det Norrtälje kommun har infört. Detta utifrån att den psykiska ohälsan bland unga har försämrats under de senaste åren och att elever tvingas läsa på distans under Coronapandemin. Syftet är att elevhälsan ska vara lätt att kontakta samt att ingen elev ska behöva vänta länge på en första kontakt. I "Elevhälsa online" kan elever logga in med eller utan bank-id och chatta med skolsköterska eller skolkurator. Samtal mellan elev och elevhälsa kan också ske via telefon eller vanligt fysiskt besök. "Elevhälsa online" beskrivs också samarbeta med andra vårdinstanser och kuratorer och skolsköterskor kan remittera vidare den elev som behöver specialisthjälp och att barn- och ungdomspsykiatrien visat tacksamhet för "Elevhälsa online" då de är väldigt tungt belastade.

Utredning:

"Elevhälsa online" är en samlad digital ingång i Norrtälje kommun för elever från åk 4 till och med gymnasiet där de kan anmäla intresse att komma i kontakt med skolsköterska eller kurator. Anmälan görs via en kommunal e-tjänst antingen med eller utan BankID-inloggning, svar ges inom 24 timmar under vardagar och lovens vardagar. Mötet mellan eleven och elevhälsan bokas sedan in och sker via SMS, Microsoft Teams, telefon eller vanligt besök. Under förutsättning att eleven är inloggad via BankID och förfrågan görs inom öppettiden kan även direkt kommunikation via Microsoft Teams chattfunktion ske vid intresseanmälan. Alla elever på Norrtäljes kommunala skolor, från årskurs 4 till och med gymnasiet, har tillgång till varsin digital enhet, antingen en Ipad eller en laptop, som kan fjärrstyras och konfigureras av personalen på kommunens IT-enhet. De har därför lagt in en "Elevhälsa online"-ikon på varje enhets skrivbord. Eleverna kan alltså lätt hitta formuläret om de behöver komma i kontakt med skolkurator eller skolsköterska.

Eftersom "Elevhälsa online" inte är ett eget system utan bygger på Norrtäljes kommuns plattform ser vi det svårt att upphandla deras system.

IT-säkerhet och lagstiftning gör dock att den "direktchatt" som sker via Microsoft Teams inte skulle vara lämplig för ändamålet då inte känslig information ska ske där. För att kunna använda chatt innehållande sekretess och integritetskänsliga uppgifter så måste all data i chatten säkras så att inga obehöriga kan komma åt den, samtidigt som den inte får passera utanför EU:s gränser. Vi har inte någon befintlig tjänst eller system som lagras på egna servrar i Piteå kommun för att användas som chatt. Att använda video- eller chattfunktioner i molntjänster som Microsoft Teams är inte möjligt för känsliga personuppgifter utifrån "Anvisning för hantering och lagring av digital information" som beslutades av kommunchef 2020-11-13. Det finns ett fåtal säkra molntjänster för chatt men vårt IT-stöd har inte hittat några som bedömts lämpa sig för detta ändamål då tjänsterna kräver hantering av individuella inloggnings- och licenserna baseras på antalet användare vilket i detta fall blir uppskattningsvis över 3000 elever för att eleverna på ett enkelt sätt skulle kunna nyttja chatten. Att bygga en egen lösning är alltför komplext då det kräver tvåfaktorsinloggning som t.ex. BankID och möjlighet för alla elever att få åtkomst till det.

Tillsammans med Socialtjänsten och Utvecklingsenheten på Kommunledningsförvaltningen är det genomfört ett startkort på en säker molntjänst för video- och distansmöten där chatt går att lägga till mot kostnad. Inget beslut är ännu fattat om vi ska gå vidare med detta då grundkostnaden för tjänsten är ca 200.000kr per år.

Om beslut fattas att avropa tjänst för video- och distansmöten fattas, kan extra mötesrum beställas för en kostnad av 12.000kr per år per mötesrum. Detta kräver att en mötesinbjudan med möteslänk mejlas till eleven som via telefon, dator eller annan digital enhet ansluter till ett tidsbestämt möte via video eller chatt. Det finns i denna tjänst inte möjlighet att chatta utanför tidsbestämda möten.

Länets kommuner har tillsammans med e-nämnden inlett ett projekt för att upphandla ett elevhanteringssystem för elevhälsan utifrån de behov som finns i kommunerna. En förstudie är slutförd och nu går arbetet vidare i fas 2 där det kommer beslutas om vilka funktioner som ska ingå utifrån kommunernas behov ställt mot kostnader. Det är alltså inte utrett om det finns eller kommer att upphandlas även en chattfunktion i det elevhanteringssystemet. Barn- och utbildningsnämnden ger elevhälsan i Piteå i uppdrag att framföra önskemål om digital ingång samt möjligheten till säker chatt i systemet.

I motionen beskrivs fördelen med att "Elevhälsa online" avlastar Barn- och ungdomspsykiatrin. Att förändra ansvarsfördelningarna mellan olika instanser är inget som förändras med ett nytt system utan styrs utifrån gällande lagar och avtal. Nedan beskriv de styrdokument som tydligt visar vilka roller olika aktörer i Piteå har i arbetet med våra elever/barn:

I skollagens 2 kapitel 25§ beskrivs elevhälsans omfattning: "För eleverna i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, sameskolan, specialskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ska det finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas." Vidare kan man läsa i "Vägledning för elevhälsan" utgiven av Socialstyrelsen och Skolverket, att "Elevhälsan är en resurs för en hälsofrämjande skolutveckling. Begreppet hälsofrämjande skolutveckling används av Skolverket för att beteckna att hälsoarbete i skolan är en del av en långsiktig skolutvecklingsprocess." Det är tydligt i de styrdokument som reglerar elevhälsans arbete att dess uppdrag är nära knutet till lärandet och skolans uppdrag.

I samverkansavtalet Norrbus (2015, under revidering) beskrivs Skolans roll: "Skolväsendet omfattar förskola, förskoleklass, grundskola, grundsärskola, specialskola, sameskola, gymnasieskola samt gymnasiesärskola. Där ingår också fritidshem. I förskola och skola finns i stort sett alla barn. Där finns också förutsättningar för tidig upptäckt och tidiga insatser för barn och unga som far illa, eller riskerar att fara illa. Det innebär att skolan blir samverkanspart och initiativtagare till samverkan i stort sett alla ärenden där gemensamma insatser krävs. I skolan finns tillgång till elevhälsa som arbetar förebyggande och hälsofrämjande genom medicinska, psykologiska, psykosociala samt specialpedagogiska insatser."

Primärvården eller första linjens vård definieras också i Norrbus-avtalet: "Primärvården är första linjens hälso- och sjukvård för sådant som inte kräver sjukhusets medicinska eller tekniska resurser eller annan kompetens. Mödra- och barnhälsovården följer familjen och barnet fram till skolstart. Detta ger möjligheter att följa barnens utveckling och tidigt uppmärksamma behov av och erbjuda stödinsatser till familjerna. Den regelbundna planerade kontakten ger också möjligheter att uppmärksamma barn som inte kommer till uppföljningar och kontroller. Primärvården har även ansvaret för hälsoundersökningar i samband med eller inför placering utanför det egna hemmet." Gränsdragning mellan primärvården och skolan är tydlig.

Specialistnivån beskrivs på detta sätt i Norrbus; Barnsjukvården erbjuder specialiserad och kvalificerad medicinsk hälso- och sjukvård för barn och ungdomar upp till 18 år.

Verksamhetens ansvar omfattar barn- och ungdomsmedicin, barn- och ungdomshabilitering samt barn- och ungdomspsykiatri, (BUP) För att få tillgång till specialistnivå krävs en remiss från hälsocentral eller skola. Det innebär att Elevhälsan inte kan avlasta BUP eftersom skolan inte har kompetens att bedriva behandling på specialistnivå.

Skolkuratorerna i Piteå har ett långt och regelbundet samarbete med de aktörer som möter våra unga; socialtjänsten, hälsocentralerna, barn och ungdomspsykiatri, ungdomsmottagningen och nu de senaste åren även Barn- och ungdomshälsan. De har också lång erfarenhet av att hänvisa elever som är i behov av annan kompetens än den elevhälsan kan ge. Kuratorerna på gymnasiet kommer från och med januari att delta i ett projekt kring en självhjälpsapp som heter 29k. Appen är utarbetad i samarbete bland andra med Stenbecks stiftelse och Karolinska Institutet. <https://www.hsstiftelse.se/projekt/29k>.

Tillgängligheten till Elevhälsans medicinska och psykosociala insatser i Piteå är god. Eleverna tar kontakt med skolkurator och skolsköterskor på olika sätt. En enkät som genomfördes med kommunens skolkuratorer under v 1 visade att enligt kuratorernas uppfattning kontaktades kurator för ett första besök via telefonsamtal, SMS, via mentor personligt besök, eller via vårdnadshavare. Detta i fallande ordning där telefonkontakt/SMS är det vanligaste.

I samma enkät frågades hur lång tid i genomsnitt det tog mellan första kontakten (om den inte skett personligen) och första mötet. Det framkom att de allra flesta fick återkoppling inom 24 timmar och att ingen får vänta längre än 48 timmar.

1. Hur lång tid tar det oftast innan du återkopplar till elev som tagit kontakt via sms eller mejl?
(gör en genomsnittlig uppskattning)

[Mer information](#)

● mindre än 8 timmar	4
● 8 -24 timmar	5
● 24-48 timmar	2
● 48-72 timmar	0
● mer än 72 timmar	0

En del av kuratorernas hälsofrämjande arbete består i att besöka elever i klassrummen och hålla lektioner om Livskunskap och psykisk hälsa. Denna uppgift har på de flesta skolor pausats under pandemin. Det innebär att viss tid har frigjorts som skulle kunna användas till att hantera en e-tjänst som beskrivits ovan. När det är dags att återuppta det främjande klassrumsarbetet igen måste dock ytterligare resurser till för att hantera e-tjänsten.

Sammanfattande bedömning

Elevhälsan ska enligt styrdokumentet främst arbeta förebyggande och hälsofrämjande och inte bedriva akutverksamhet. Gränsdragningen i Norrbusvtalet är tydlig att skolan inte ska arbeta med akuta ärenden

IT-säkerheten och lagstiftning hindrar oss att använda chattfunktion som behandlar känsliga uppgifter utan Bank-ID.

Den upphandling som nu påbörjats i länet om elevhanteringssystem, kan bidra till nya tillvägagångssätt för hur vi ska kommunicera med och hänvisa våra elever och barn till rätt hjälp vid psykisk ohälsa.

Tillgången till skolkurator under pandemin är god och de allra flesta som söker kontakt med skolkurator får svar inom 24 timmar oavsett vilket sätt man kontaktar kurator på.

En gemensam ingång via en e-tjänst skulle kunna genomföras utan chattfunktion och då under ordinarie kontorstid 08.00-16.00 utan merkostnader för personal så länge kurators klassrumsinformation är pausad. I Piteå kommun har elever från åk 7 till och med gymnasiet tillgång till egen bärbar dator och e-tjänsten skulle därför lättast nyttjas av denna elevgrupp. Skulle man vilja permanenta konceptet behöver bemanningen förstärkas då detta är ytterligare en arbetsuppgift att fördela på redan ansträngd kuratorsresurs.

Utifrån ovanstående görs bedömningen att en vidare utredning för att inrätta ”Elevhälsa online” inte rekommenderas.